Poletne nevarnosti in rešitve za balkonski *paradižnik*

Je še kaj boljšega kot svež, sočen in zdrav paradižnik, ki ga odtrgamo s polne rastline na domačem balkonu? Za mnoge med vami gre za povsem retorično vprašanje in verjetno se že vsi veselite tega cenjenega trenutka, ko boste lahko ugriznili v svoj prvi rdeči plod z domačega balkona. Da bo vzgoja uspešna, pa je treba poznati nekaj nevarnosti, ki paradižniku grozijo skozi poletje. Pa poglejmo, na kaj je treba paziti in kako ukrepati.

Besedilo: Davor Špehar, Zeleni svet
Fotografije: Davor Špehar, Shutterstock

Najbolj nevarna je krompirjeva plesen

Paradižnike na terasah in balkonih najbolj ogroža krompirjeva plesen. Ta je še posebej nevarna v toplem in vlažnem poletju. To velja predvsem za paradižnike, ki jih gojimo na odprtih terasah. Manj je težav s paradižniki, ki jih gojimo pod nadstreški ali balkoni. Za to bolezen so bolj občutljive domače sadike in neodporne sorte. Več težav imajo tudi balkonski ljubiteljski vrtnarji, ki so ob sajenju pretiravali z gnojenjem. V boljši zdravstveni kondiciji so hibridne in cepljene sadike. Te praviloma plesen napade nekoliko kasneje.

Za krepitev paradižnika pred boleznimi je treba skrbeti že od začetka poletja naprej. V rednih tedenskih (5–7 dni) presledkih škropimo paradižnik z žajbljevim, kamiličnim, timijanovim ali rmanovim čajem. Za čaj so uporabni tudi listi čebule, česna in drobnjaka. Čaj pripravimo zelo podobno kot za ljudi, škropimo pa seveda vedno z ohlajenim »napitkom«. Zelo uporabna je tudi soda bikarbona, ki jo mešamo z jedilnim oljem in milom. Kupite lahko tudi učinkovit pripravek na osnovi fino mlete naravne gline, ki ima visok delež sulfatnih ionov. Škropilno oblogo s fino mleto glino obnavljamo na 7 do 10 dni. Obnovimo jo tudi po vsakem močnejšem nalivu. Tako se prvih plodov domačih balkonskih paradižnikov veselimo že v drugi polovici julija.

Škropljenje visokega balkonskega paradižnika s čajem

Posledice zaradi pomanjkanja kalcija

V juliju in avgustu se veselimo nizkih in visokih balkonskih paradižnikov

Sorto paradižnika Tumbling Tom uvrščamo med najboljše nizke balkonske paradižnike. Odlikuje ga dobra odpornost in nizka rast. Rastlina je visoka okrog 30 cm in je primerna za manjše posode, korita in celo obešanke. Zelo dobro uspeva tudi v visokih gredah. Plodovi so rdeče ali rumene barve. Teža plodov ne presega 20 g in jih lahko uživamo cele. Za rast ne potrebuje opore in obtrgavanja zalistnikov. Njegova vzgoja ne zahteva posebnega predznanja, zato je to dobra sorta za začetnike. Za gojenje v posodah je odličen tudi nizek grmast paradižnik sorte Bobcat. Tudi pri tej sorti ni treba trgati zalistnikov. Plod je srednje velikosti in je težak med 250 in 300 g.

Na balkonu ali terasi lahko uživamo tudi v okusu višjih sort paradižnikov, ki za rast potrebujejo stalno oporo in nekoliko večjo posodo. Visok češnjevec sorte Cherry ball spada med odpornejše in zelo rodne sorte. V večjih posodah lahko uspeva tudi cepljen paradižnik sorte Elisir, ki ima odličen okus in je zelo odporen proti boleznim. Uživate lahko tudi v nekoliko slanem in črnem paradižniku sorte Black Krim. Najdebelejše plodove ima sorta Homestead. Med okusne, mesnate in debele paradižnike uvrščamo tudi sorto Buffalosteak, ki velja za izboljšano verzijo Volovskega srca.

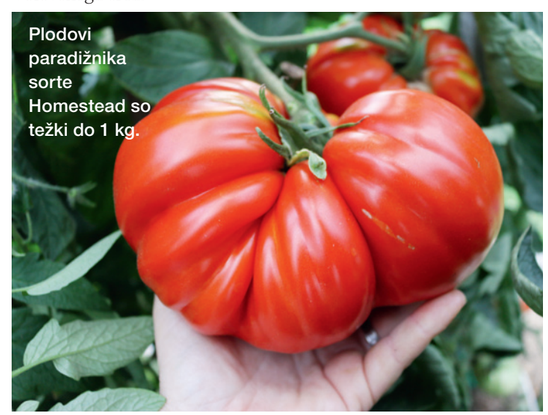

Plodovi paradižnika sorte Homestead so težki do 1 kg.

Visok češnjevec Cherry ball je odporna in zelo rodna sorta.

Pomanjkanje kalcija je posledica visokih temperatur

Zaradi pomanjkanja kalcija pri paradižniku začne trohneti konica (muha) plodu. S škropljenjem po listih pričnemo, ko so prvi plodovi velikosti večjega lešnika, in nadaljujemo v tedenskih razmikih. Z dodajanjem kalcija skozi liste vztrajamo do pričetka barvanja plodov in pri temperaturah nad 30 °C. Treba je vedeti, da je kalcij po rastlini pri višjih temperaturah slabše mobilen. Plod, ki ima dovolj kalcija, se bolje skladišči. Čim hitreje poskrbite za dodajanje kalcija rastlinam, ki kažejo pomanjkanje. Poškodovanih plodov ne bo mogoče pozdraviti, s kalcijem pa boste preskrbeli vse na novo zrasle plodove. Priporočamo, da škropljenje opravite v zelo zgodnjih jutranjih urah.

Zmanjšajte stres zaradi vročine in suše

Za paradižnik je nevarna tudi poletna vročina. V loncu je rastlina hitro žejna. To se še posebno pogosto zgodi, če je lonec premajhen. Višje rastoče paradižnike zato gojimo v posodah, ki imajo prostornino med 50 in 70 litri. Priporočam, da domač paradižnik škropite ali zalivate s pripravkom na osnovi alg in visoko koncentriranih aminokislin. Izmenično jih uporabljajte vsakih 14 dni.

Na paradižniku pogosto opažamo zvijanje listov, a se nikar ne ustrašite. To je posledica močnega sonca in hitrih sprememb temperatur. Zvijanje listov pa za rastlino ni nevarno. Če začnejo pokati plodovi, je to lahko znak za neenakomerno oskrbo z vodo. Rešitev je bolj redno in pravilno zalivanje.

zelenisvet
Za več aktualnih vrtičkarskih novosti obiščite spletno stran
zelenisvet.com